

.....

**SPOUSTA OTÁZEK ČTVRTÉHO EVANGELIA**  
**ÚVOD K JANOVÍ**

---

Janovo evangelium by se dalo nazvat komentářem ke třem evangeliím synoptickým.

Kristus káže o sobě, on je Boží velvyslanec, je Bůh ve světě. Jan se pokouší přeformulovat tradici, která je známá, aby ukázal její smysl a stálou aktuálnost. Janovo evangelium nám pomáhá v přemýšlení nad tím, „kým je / může být pro nás Kristus dnes“, pomáhá stále aktuálně formulovat svoji víru.

Janovo evangelium je také evangeliem otázek.

Opakovaně narážíme na „pedagogická“ nedorozumění. Ježíš něco řekne nebo se něco stane a hned se ozve někdo nechápající. Co to znamená? Jak to ten Ježíš myslel? Díky odpovědím na ty mnohé nechápavé otázky se i my dostáváme hlouběji.

Doporučujeme k přečtení útlou knížku Jeana Zumsteina *Slovo v setmělém světě – Objevování Janova evangelia a jeho čtenářů* (Třebenice: Mlýn, 1995)

Například:

Copak se může člověk znovu narodit, když je už starý? (3,4)

Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká, kde tedy vezmeš tu živou vodu? (4,11)

To je hrozná řeč, kdo to může poslouchat? (6,60)

V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty? (8,5)

Chce si snad vzít život, že říká: Kam já jdu, tam vy nemůžete přijít? (8,22)

Jsme snad i my slepí? (9,40)

Celý rozhovor v příběhu o Lazarovi: ... „Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit.“ Učedníci mu řekli: „Pane, spí-li, uzdraví se.“ Ježíš mluvil o jeho smrti, ale oni mysleli, že mluví o pouhém spánku. (11,11–13)

Petr mu řekl: „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“

Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ (13,8)

Někteří z jeho učedníků si mezi sebou řekli: „Co znamenají slova ‚zanedlouho mě nespátříte a zanedlouho mě opět uzříte‘ a ‚odcházím k Otci‘?“ Říkali: „Co znamená ono: zanedlouho? Nevíme, o čem mluví.“ (16,17–18)

Kdo je autorem evangelia? Jako autor je zde označen „učedník, jehož Ježíš miloval“. Nevíme, kdo to byl, musíme respektovat, že evangelista se rozhodl pro anonymitu. Postava Ježíšova milovaného učedníka, jejíž autoritou se autor zaštiťuje, je člověk, který nechybí u nejdůležitějších událostí (poslední večeře; ukřižování; běží k prázdnému hrobu), zároveň je také vynikajícím interpretem: u večeře sedí po Ježíšově boku; u prázdného hrobu mu hned dojde, co se stalo.

Adresátem evangelia jsou tzv. janovské sbory, patrně v Sýrii. Tyto sbory měly svěbytnou tradici, pravděpodobně se pod vnějším tlakem později přesunuly do Malé Asie a připojily k „velké církvi“. (K tomu se vztahuje dodatek – 21. kapitola.)

Evangelium je psáno koncem prvního století, v době po židovské válce, mezi židy a křesťany je nepřátelství, křesťané už byli vyhnáni za synagóg. Opakovaně proto evangelium vyznívá protižidovsky.

Současně je v římské říši doba náboženské nesvobody, křesťané jsou trpěnou a často pronásledovanou menšinou.

Evangelium vidí svět černobíle. Buď – anebo. Světlo, nebo tma (např. kontrast v příběhu o Nikodémovi). Život, nebo smrt (Lazar). Buď v Kristu jsi, nebo nejsi (vinný kmen – Jan 15). Není střední poloha. Nutí nás také k rozhodnosti.

Ježíšova tvrzení mají někdy formu tzv. zjevovatelské řeči. „Já jsem – voda života; chléb života; dveře; světlo; cesta, pravda a život; dobrý pastýř; vinný kmen...“ K vysvětlování se v evangeliu používají obecně známé věci, které symbolizují něco důležitého. Nebojme se s těmi slovy, symboly a zkušenostmi pracovat.

Ježíš sám je odpovědí na hledání. Ježíš sám je tou cestou. Ke mně, skrze mě přijďte. Ježíš se ztotožňuje s Otcem. Má odpovědnost zjevit lidem Boha.

Filip mu řekl: „Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme!“

Ježíš mu odpověděl: „Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce. (14,8–9)

Evangelista používá řeč symbolů. Světlo, chléb, voda... V evangeliu nejdeme večeři Páně; na místě, kde se Ježíš loučí s učedníky, čteme příběh o umývání nohou. Obraz očištění je spojený s výzvou ke služebné lásce.

Zázraky jsou v Janově evangeliu znameními. Jsou směrovkou k něčemu důležitému. Div s hojností vína odkazuje na to, že s Ježíšem nastává mesiášský čas. Uzdravení, nasycení, obživení Lazara jsou znamením, že Ježíš je chlebem života, světlem, vzkříšením, životem. Znamení odkazují ke skutečnému zázraku: před vámi stojí ten, jenž dává život.

### Praktické poznámky – rituál k Janovu evangeliu

Jako rituál, opakující se činnosti při každém setkání, můžete využít plakát s obrazem Ježíše<sup>1</sup>. Pro každý příběh z Janova evangelia je v něm jeden menší obrázek, symbol – postupně skládáme, čím pro nás Ježíš je nebo čím se pro nás může stát.

Po vyprávění můžete společně hledat, který obrázek vystihuje příběh a vybarvit ho. Nebo naopak můžete u plakátu začít, ukázat dětem příběh a nechat je hádat, o čem dnešní příběh bude. Plakátek lze také využít jako záznam docházky – vytiskněte jej v malém formátu pro každé dítě, na konci setkání jej mohou vybarvovat.

Pokud chcete část roku, která se věnuje Janovu evangeliu zahajovat společnou recitací nebo písní, můžete:

a) Zapálit svíčku jako znamení světla, chytit se kolem dokola za ruce a opakovat či zpívat refrén *Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. Před tebou se Pane Kriste, Králů králi, dobrovolně skláníme.* (sv 215, EZ 632)

b) Recitovat první verše Prologu (Jan 1,1): *Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh.* Pokud se děti naučí první verš, lze postupně přidávat další.

---

<sup>1</sup> Najdete nad výpisem cyklu na na adrese  
<<https://katecheze.evangelnet.cz/cykly/dal-prece-nejdeme-sami-iv>>



jednom slově nebo větě, kterou zapíšete; lze také kreslit. Nebo můžete opět dětem na začátku této série setkání rozdat malý formát plakátku, aby si každý mohl zaznamenávat svou účast.

Plakát lze také využít k tomu, aby se děti naučily pořadí novozákonních epištol.

Pokud chcete část roku, která se věnuje epištolám a Zjevení zahajovat nebo končit společnou recitací, můžete recitovat verš z 1Kor 13,13: *A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska.*

*Ať je Vám i dětem objevování Janova evangelia,  
epištol i Zjevení Janova požehnáním.*

*Lenka Ridzoňová a Marta Sedláčková*